



A Duna-Dráva Nemzeti Park bemutatása

A Duna-Dráva Nemzeti Park 1996-ban jött létre több, már korábban is védelem alatt álló terület (tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület) egyesítésével. Fő feladata a Duna és a Dráva mentén található, jelenlegi és egykori ártér természeti értékeinek megóvása, fenntartása, helyreállítása. A Nemzeti Park kiterjedése mintegy 50.000 ha, ebből 15.000 ha a fokozottan védett terület. Ide tartozik a Duna Sió-toroktól a déli országhatárig terjedő szakasza, valamint a teljes hazai Dráva szakasz. 2004 óta a Duna-Dráva Nemzeti Park egyben Natura 2000 terület is.

A Nemzeti Park főbb természeti értékei szorosan kötődnek a folyami és vizes élőhelyekhez, melyek egyedülálló változatosságban jelennek meg a védett területen. Ide sorolhatók a folyók főágai a kavics és homokzátonyokkal, a mellék és holtágak, természetes tavak, kubikgödrök valamint mocsarak, mocsárrétek is. Mivel a védett terület több mint felét erdő borítja, ezért kiemelt fontosságú az őshonos erdőtípusok (kemény- és puhafás ligeterdők) védelme és térfoglalásuk növelése.

A védett gerinctelen fajok közül megemlíthető a *drávai tegzes*, a *magyar színjátészó lepke* és a *szávai vízcicsiga*. A folyók számos védett és Natura 2000 jelölő halfajnak biztosítanak életteret, mint például a *magyar és német bucó*, *leánykoncér*, *dunai ingola*. A madárvilág képviselői közül is a vízhez köthető fajok a legfontosabbak, hazánk legerősebb *rétisas* és *fekete gólya* populációja is itt található, a szakadó partok pedig az üregben fészkelő madaraknak, partifecskeknek, gyurgyalagoknak, szalakótáknak biztosítanak ideális élőhelyet. Emlősök közül meg lehet említeni a *vidrát* és a *vadmacskát* és a visszatelepítési programoknak köszönhetően stabil populációja van ismét az *európai hódnak* is.

Védett növényfajok közül is sok köthető vízi vagy vizes, üde élőhelyekhez, mint például a *kockás liliom*, *szibériai nőszirm*, *mételyfű*, *vízi lófark*. A Nemzeti Park flóráját színesítik a Darányi-borókás védett növényi közül a csak itt megtalálható *királyharaszt* vagy a *fűzlevelű gyöngyvesző* is.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság csak a Nemzeti Park kisebb részén lát el vagyongazdálkodási feladatokat, nagyobb részt mint természetvédelmi kezelő törekszik a természetvédelmi érdekek megvalósítására. Az aktív természetvédelem jegyében Igazgatóságunk több pályázati rendszerben is részt vesz az élőhelykezelés, fenntartás, rehabilitáció területén. Így több KEOP pályázatuk van megvalósítás vagy előkészítés alatt, valamint horvát és szerb partnerekkel sikeres határon átnyúló pályázataink is futnak összességében közel 2.1 milliárd Ft. értékben.

Drávai mellékágak megnyitása program

A horvát-magyar határon átnyúló pályázat keretében került sor a magyar oldalon négy drávai mellékág részleges megnyitására, ezek a Drávatamási-alsó, Drávatamási-felső, Tótújfalúi és Drávapalkonyai mellékágak. Ezek a jellemzően 1-2 km hosszú mellékágak korábban a Drávától folyószabályozási céllal kőművekkel (gátakkal) kerültek elzárásra. A megváltozott

vízáramlás miatt a mellékágakban, különböző mértékben, feliszapolódás indult meg, ami a vízi élőhely kiterjedésének csökkenéséhez vezetett. Az elzáró kőművek továbbá drasztikusan megváltoztatták a mellékágban az áramlási viszonyokat, a korábbi sebesen folyó víz helyett az év nagy részében állóvízi körülmények alakultak ki, ami a gyors folyású Drávához szokott élővilág számára kedvezőtlennek tekinthető. A megvalósítás során az elzáró kőművek részlegesen visszabontásra kerültek, valamint átereszeket építettünk be, továbbá az erősen feltöltődött mederszakaszokat megkötöttük. A kikötött anyag a Dráva főmedrébe került visszahelyezésre. A beavatkozásoktól azt várjuk, hogy a mellékágakban 200 napos tartósággal átfolyjon a Dráva, ezzel a főmederhez hasonló, gyors folyású, kemény aljzatú mederszakaszt kialakítva, ami több, áramlást kedvelő védett halfajnak (*magyar bucó, német bucó, selymes durbincs, leánykoncér..*) kedvező életfeltételeket teremt. Általánosságban pedig a beavatkozás növeli a Dráva folyó élőhelydiverzitását és hozzájárul a **környező területek vízellátásának javításához** is.

Mura-Dráva-Duna Bioszféra Rezervátum

Mivel a Duna-Dráva Nemzeti Park határát hosszú szakaszon a magyar-horvát, rövidebben a magyar-szerb államhatár alkotja, azért számunkra a nemzetközi együttműködés nem csak lehetőség, de egyenesen szükségszerűség. Az élőhelyek ugyanis nem érnek véget az államhatárnál, hanem folytatódnak a szomszéd országokban is, elég ha arra gondolunk, hogy a Dráva közel félszázszor keresztezi az országhatárt. Igazgatóságunknak évtizedes partneri kapcsolata van külföldi társszervezetekkel, kiemelve itt a horvátországi Kopácsi Rét Természeti Parkot. Az idén elnyert ***Mura-Dráva-Duna Határon átnyúló Bioszféra Rezervátum*** cím egy hosszas, több évre visszatekintő előkészítő munka eredménye mind a Vidékfejlesztési Minisztériumi, mind a területi szervek között. A kétoldalú bioszféra rezervátum kiterjedése 630.000 ha, ebből hazánkra 235.000 ha esik, ami lefedi a Duna-Dráva Nemzeti Parkot valamint a Mura-menti tájvédelmi Körzetet.

Természetvédelmi vagyongazdálkodás

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság összesen 17.893 ha állami tulajdonú területen végez természetvédelmi vagyongazdálkodást. Jellemzően nem egybefüggő, szétaprózódott, különálló terület egységen folyik a gazdálkodás. Az igazgatóság megpróbálja a természetvédelmi szempontból értékes élőhelyeket saját használatban kezelni, ennek eredményeként az összterület 78 %-án mi végezzük a kezeléseket. A Dél-Dunántúlra jellemző magas erdősültség miatt is, az összes nemzeti park igazgatóság közül a kezelt erdőterület aránya nálunk a legmagasabb. Igazgatóságunknál összesen **8.747** ha nagyságú erdőterület természetvédelmi kezelése valósul meg. A tájidegen fafajú és ültetvényes erdők átalakítását folyamatosan végezzük, amelyhez szükséges ráfordításokat saját bevételből, valamint az EU szerkezet átalakítást támogató pályázatából teremtjük elő. Az erdőművelési munkák elvégzésében a Közmunkaprogram segítségével foglalkoztatott munkavállalók kiemelt jelentőséggel bírnak. Az erdőkben

folyamatos erdőborítás elérésére törekvő, Pro Silva szemléletű (átalakító, szálaló üzem) erdőkezelést folytatunk annak érdekében, hogy a természeti értékek megőrzése maximálisan biztosítható legyen.

Igazgatóságunk -főként a Nyugat-Drávai, Közép-Drávai, Béda-Karapancai és Dél-Mezőföldi tájegységeink védett természeti területein- **776 ha** gyepterületet (legeltetve 385 ha, kaszálva 391 ha) kezel gazdálkodási céllal, ebből 257 ha ökológiai ellenőrzés alatt áll. Ezen gyepterületek fenntartása a nagyszámú természeti érték megőrzése, valamint az ehhez kapcsolódó állattartáson keresztül génmegőrzési szempontból kiemelten fontos tevékenység. Igazgatóságunk két nagy állattartó telepen (Drávaszentes, Nagydorog) kizárólagosan őshonos állatfajtaikat, magyar szürkemarhát, racka és cikta juhot tart. Az őshonos állatokkal a természetvédelmi kezelést közel 800 ha állami tulajdonú területen valósítunk meg.

Vadászterületek

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében lévő egyetlen, Drávaszentes térségében elhelyezkedő, **1.010 ha**-os különleges rendeltetésű vadászterületén folytatunk a vadgazdálkodási tervben előírtak szerinti hasznosítást. A Duna-Dráva Nemzeti Parkban elterülő vadászterületen található mocsárrétek és vizes élőhelyek védelme érdekében folyamatosan csökkentjük a vaddisznó és a tájidegen dámszarvas állományait, valamint ökológiai szemléletű gazdálkodásunkkal igyekszünk példát mutatni a térség többi vadgazdálkodójának.

Halgazdálkodás

Három saját kezelésben lévő állami halászati vízterületünk van (**167 ha**), ami közül kettő halászati kíméleti területként madárvédelmi célokat szolgál (Riha-tó, Taplói Holt-Duna), míg a harmadik horgászati célú. A Boronka-melléki TK-ban található Gyótai-tórendszeren, a Csombárdi-rét TT-n elhelyezkedő Csombárdi-tavon, valamint a Pécs melletti Pellérdi halastórendszer egy kisebb taván extenzív, a természeti értékek megőrzésére is figyelő halgazdálkodást folytattunk.

Bemutató, ökoturisztika

A természeti értékek megismerését szolgálják a **bemutatóhelyek** és **bemutatóterületek**, a **túraútvonalak** és **tanösvények**, az élményt adó **szakvezetések**, **rendezvények**, természetismereti **táborok**, **előadások**, **környezeti nevelési foglalkozások**. Mindezeket a szolgáltatásokat kiegészítik a **kiadványok**, **foglalkoztató füzetek**, **térképek**.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatóhelyei és bemutatóterületei:

- Pintér-kert Arborétum (Pécs)
- Tettyei Mésztufa-barlang (Pécs)
- Abaligeti-barlang



- Denevérmúzeum (Abaliget)
- Mohácsi Történelmi Emlékhely
- Fehér Gólya Múzeum (Kölked), Boki-Duna halászati bemutatóhely
- Dráva Kapu Bemutatóközpont (Barcs-Drávaszentes)
- Szársomlyó, Nagyarsányi Szoborpark
- Zselici Csillagoségbolt-park

A már meglévő, táblás tanösvények mellett **új típusú, ún. „E-tanösvények”** várják a látogatókat, melyek internetről letölthető vezetőfüzetek segítségével járhatóak végig. Az új tanösvények jobban illeszkednek a természeti környezetbe, az internetes vezetőfüzet tartalma az évszaknak megfelelően naprakész ismeretanyagot tartalmaz, ezért az Igazgatóság az internetes tanösvények körét folyamatosan bővíti. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai minden évben előre meghirdetett programokkal, **szakvezetéses gyalogtúrákkal, kenutúrákkal, csillagnéző túrákkal, békamentéssel, érdekes ismeretterjesztő előadásorozatokkal, szakköri foglalkozásokkal** várják a látogatókat. Az Igazgatóság évről évre bővülő ökoturisztikai kínálatában valamennyi korosztály megtalálhatja az igényeinek, érdeklődési körének megfelelő lehetőségeket.

A **környezeti nevelési programok** az igazgatóság működési területén belül 5 helyszínen vehetők igénybe előzetes egyeztetést követően: Kölkeden, Drávaszentesen, Szentborbáson, Abaligeten és Pécsen, illetve munkatársaink igény szerint vállalnak kitelepülést oktatási intézményekre, rendezvényekre is. Az oktatási program-modulok igazodnak az iskolai tananyaghoz, azt gyakorlati elemekkel teszik teljessé.

A leégett Barcsi Borókás rehabilitációja legeltetéssel

A Duna-Dráva Nemzeti Park részét képező Barcsi Borókás magterületének egy jelentős része 2000 őszén leégett. A valószínűleg gyújtogatás által kialakult erdő és bozóttűz során mintegy 20 hektár terület semmisült meg. A nyílt és félig nyílt homoki gyepek és a ligetes szerkezetű borókások jelentős része megsemmisült. A leégett területek rehabilitációját a korábbi erdőterület gyepterületté való átminősítésével és a legeltetéses állattartás bevezetésével valósította meg az Igazgatóság. A rekonstrukció első ütemében visszaszorítottuk a korábban betelepített tájidegen erdei fenyő állományok jelentős részét, és legeltetéssel tartottuk fent azokat az élőhelyeket, ahol még viszonylag jól állapotban találhatunk természetközeli vegetációt. A Barcsi Borókás területén elvégzett élőhely-rekonstrukciók a homoki gyepekhez kötődő növény- és állatfajok megőrzését, állományaik növelését szolgálták.